

Digitala kulturupplevelser för äldre i Linköping, svar på motion (M)

Förslag till äldrenämndens beslut

1. Omsorgskontorets förslag tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Omsorgskontorets förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen bifalls.
2. Äldrenämnden ges i uppdrag att i kommande upphandlingar/ verksamhetsuppdrag av äldreomsorg i Linköping kravställa kring användandet av surfplattor för att ge ett större utbud och mer individuellt anpassade kulturupplevelser.

Ärende

Anita Jonasson Kroon (M) föreslår i en motion att det ska utarbetas en modell för att erbjuda digitala kulturupplevelser inom hela Linköpings äldreomsorg. Motiven är att användandet av surfplattor har visat ge mycket positiv effekt hos äldre. Med hjälp av surfplattan kan den äldre ge sig ut i en virtuell resa eller beskåda vackra landskap och konstverk.

SICS Swedish ICT genomförde hösten 2016 en behovsanalys på äldreboende i Linköpings kommun med syfte att ge en bild av inom vilka områden de äldre kan ha nytta av tekniska lösningar. I samtliga fokusgrupper lyfter man tillgången till kulturell upplevelser som erbjuds genom användandet av surfplattor. Idag används surfplattor inom äldreomsorgen i Linköping, variationen av användandet är dock väldigt stort från att inte användas alls till att vara ett självklart inslag i verksamheten. Utgångspunkten ska vara att samtliga äldre inom äldreomsorgen i Linköpings kommun ska få likvärdig tillgång till kulturutbud och att aktiviteterna ska anpassas utifrån individuella intressen och behov. Användandet av surfplattor ger ett tydligt mervärde och ett enormt utbud av kulturella upplevelser för den enskilde. För att ge likvärdig tillgång till kulturella upplevelser inom äldreomsorgen bör det i kommande

upphandlingar/verksamhetsuppdrag ställas krav på tillgång till surfplattor i samtliga verksamheter. Verksamheten ska systematiskt utveckla användandet av teknik för att förstärka de kulturella upplevelserna. Idemagasinet och kulturarbetarna bör ges ett förtydligat uppdrag att stödja verksamheterna vid användandet av tekniska lösningar.

Motionen föreslås bifallas och äldrenämnden ges i uppdrag att i kommande upphandlingar/ verksamhetsuppdrag av äldreomsorg i Linköping kravställa kring användandet av surfplattor för att ge ett större utbud och mer individuellt anpassade kulturupplevelser.

Beslutsunderlag:

Digitala kulturupplevelser för äldre i Linköping, svar på motion (M)-KS-KF.docx

Bakgrund

Anita Jonasson Kroon (M) föreslår i en motion att det ska utarbetas en modell för att erbjuda digitala kulturerfvelser för äldre. Motivet är att surfplattor är vanligt förekommande inom skola och förskola men det är ännu inte lika vanligt inom äldreomsorgen. Surfplattan ger de äldre tillgång till ett brett utbud av kultur upplevelser.

Nuläget i Linköpings kommun

Behovsanalys digitala tjänster på äldreboende

SICS Swedish ICT genomförde hösten 2016 en behovsanalys på äldreboende i Linköpings kommun med syfte att ge en bild av inom vilka områden de äldre kan ha nytta av tekniska lösningar. Behovsanalysen genomfördes med fokus grupper på servicehus, demensboende och ålderdomshem. I grupperna deltog både brukare och personal.

Den tekniska lösning som antingen hade införts eller som beskrevs som mest angelägen att införa var storskärm med ett antal upp/tillkopplade surfplattor. Även individuella surfplattor var av intresse att införa. Detta sågs som ett viktigt led i att introducera ny teknik och visa på möjligheterna. I samtliga fokusgrupper lyfter man tillgången till kulturell upplevelser som erbjuds genom användandet av surfplattor. Det beskrivs också hur man har större möjlighet att utforma de kulturella upplevelserna mer individuellt utifrån det enorma utbud som öppnar sig i och med användandet av surfplattor.

Användandet av digital teknik i form av surfplattor inom äldreomsorgen i Linköping idag

Idag används surfplattor inom äldreomsorgen i Linköping. Variationen av användandet är dock väldigt stort från att inte användas alls till att vara ett självklart inslag i verksamheten.

Nedan redovisas några exempel på hur användandet ser ut idag och vilka arenor det finns som kan vara till grund för spridning och inspiration för användandet av surfplattor.

Hagdahl

På Hagdahl seniorcenter finns det fasta drop-intider där besökarna/seniorena kan komma och fråga om sina surfplattor vid två tillfällen per vecka. Utöver detta bokar många individuella tider för rådgivning. Exempel på frågor kan vara:

Vad är appar och hur får man tag i dem?

Vad har surfplattan för funktioner?

E-post?

Hur uppdaterar man sin surfplatta?

Sociala medier?

Bildhantering/Överföra bilder?
 Vad är skillnaden mellan Wifi/mobildata?

Seniorerna på Hagdahl får handledning i att via hemsidor söka efter aktuellt kulturutbud. Det finns också en sammanställning över användbara appar för äldre.

Idemagasinet och Kulturarbetarna

Idemagasinet och kulturarbetarna använder surfplattor då de möter brukare i äldreomsorgen. De förstärker tex musiken med bild och text på storbild, använder Spotify mm.

Idemagasinet träffar verksamheternas kulturombud vid fyra tillfällen per år. Vid dessa tillfällen inspirerar de till olika typer av kulturaktiviteter. Där är användandet av surfplattor ett återkommande inslag.

Exempel från verksamheterna Sandrinoparken och Hjälsäter

Inom verksamheterna Sandrinoparken och Hjälsäter är surfplattor ett självklart inslag för att förstärka upplevelsen vid olika aktiviteter.

Verksamheterna har köpt in surfplattor som personalen har tillgång till i sitt dagliga arbete.

Man gör individuella spellistor från Spotify för att ge den enskilde tillgång till musik som är individuellt anpassad. Upplevelsen av musiken förstärks genom bilder och fakta som tas fram på surfplattan.

Vid genomförandet av aktiviteter filmar personalen för att man i efterhand ska kunna titta på filmen tillsammans. Detta för att minnas och skapa samtal även efter själva aktiviteten.

Personalen måste få förutsättningar för att kunna använda surfplattan. På Sandrino genomförs en grundkurs ”alla kan surfa” på teamträffarna för samtlig personal.

Omvärldsbevakning

Det finns en mängd olika exempel på hur surfplattor används inom äldreomsorgen i Sverige. Vid en sökning finns det exempel från många av landets kommuner. I Södertälje har man utvecklat användandet på ett kreativt sätt med fokus kulturella upplevelser. Arbetet i Södertälje har tagit ett helhetsgrepp vad det gäller att skapa förutsättningar hos de äldre själva samt att ge personalen stöd i användandet. De har en tydlig inriktning att individuellt anpassa upplevelsen för den äldre och en viktig del är att ta reda på den äldres intresse, bakgrund osv.

Kultur 365 i Södertälje

Målet med verksamheten är att skapa nya perspektiv och synsätt på aktivitet, social tillvaro och kulturellt tänkande för seniorer i Södertälje kommun. Kultur och fritid och social- och omsorgskontoret har gjort en överenskommelse om vilka resurser som respektive kontor ställer till förfogande. Samarbetet inleddes 2002 och 2014 tecknades ett nytt avtal. Kultur 365 syftar till att skapa nya perspektiv och synsätt på aktivitet, social tillvaro och kulturellt tänkande för seniorer i Södertälje kommun. Kultur 365 anordnar aktiviteter för äldre och utbildningar för kulturintresserade. Kultur 365 är ett samarbete mellan social- och omsorgskontoret och kultur- och fritidskontoret.

På varje enhet inom äldreomsorgen finns minst en utsedd aktivitetsutvecklare som fungerar som referensgrupp inom Kultur 365.

Kultur 365 och Demensteamet leder arbetet med att starta upp Kulturmärkt - en utbildning för all äldreomsorgspersonal. Utbildningen ska ge information om befintligt kulturutbud samt dels i vikten av aktivitet och relationsskapande social tillvaro för seniorer.

PlaymÄkers

PlaymÄkers är ett projekt där ungdomar besöker vård- och omsorgsboenden, dagverksamheter och mötesplatser i Södertälje kommun. Syftet är att skapa generationsmöten och att väcka minnen och aktivera sinnen med ny teknik och kultur som verktyg. PlaymÄkers åker runt mellan de olika äldreboendena och i viss mån även inom hemtjänsten. Deras dagliga verksamhet består av en förmiddag med mingel och samtal för att fånga vilka intressen som finns bland de äldre på det boende där de befinner sig för dagen. På eftermiddagen gör de ett och interaktivt program med fokus på förmiddagens möten och samtal.

PlaymÄkers startade 2007 och har sedan utvecklats till den stora och mångskiftande verksamhet som finns idag.

Förutom att öka livskvalitén för äldre i omsorgen så vill projektet locka fler ungdomar att söka sig till äldreomsorgen. PlaymÄker har även haft praktikanter från högstadie- och gymnasiekolor i Södertälje som under sin tid i verksamheten får en ny inblick i äldreomsorgen.

Surfplattor inom äldreomsorgen

I augusti 2014 inleddes ett projekt med surfplattor inom äldreomsorgen i Södertälje där Kultur 365 utbildar personal i användandet av surfplattor. Personal inom äldreomsorgen, sjukgymnaster och arbetsterapeuter deltar och testar verktyget på sin arbetsplats. Även Demensteamet i Södertälje och PlaymÄkers har varit med i arbetet. Surfplattan är dels kompetenshöjning i att använda digitala verktyg och tjänster, dels att hitta sätt att använda dessa digitala verktyg för att vidareutveckla aktiviteter inom äldreomsorgen. Genom surfplattorna får användarna större kännedom om verktyg och tjänster, till exempel appar, som är relevanta för våra äldre.

Kommentar från personal på två vård-och omsorgsboenden:

”(Surfplattan hjälper till att) få en lugnare miljö på bostadsgruppen genom musik och att fota brukare med anhöriga och visa när de glömt besöken/känner sig övergivna”.

”Jag tycker att surfplattan är ett jättebra arbetsredskap och den gynnar brukarna på ett väldigt positivt sätt”.

Förslag på åtgärder för att öka användandet av surfplattor inom äldreomsorgen i Linköping

Utgångspunkten ska vara att samtliga äldre inom äldreomsorgen i Linköpings kommun ska få likvärdig tillgång till kulturutbud och att aktiviteterna ska anpassas utifrån individuella intressen och behov. Användandet av surfplattor ger ett tydligt mervärde och ett enormt utbud av kulturella upplevelser för den enskilde. Det finns två ingångar i användandet av surfplattor dels genom att stödja den enskilde att använda sina egna surfplattor dels att verksamheten använder surfplattor som en naturlig del vid utformningen av aktiviteter.

Samtlig personal måste få kunskap och förutsättningar för att klara hanteringen av surfplattor. Det finns flera exempel på hur en sådan kompetensutveckling kan utformas. Verksamheten måste också skapa system för att vidmakthålla kunskapen och ge förutsättningar för att personalen ska kunna hålla sig uppdaterad på aktuell teknik och aktuellt utbud av aktiviteter.

Verksamheten bör ge förutsättningar för de äldre själva att använda egna surfplattor och visa på mervärdet av användandet av teknik. Detta kan ske genom att verksamheten erbjuder rådgivning och enklare instruktioner.

För att ge likvärdig tillgång till kulturella upplevelser inom äldreomsorgen bör det i kommande upphandlingar/verksamhetsuppdrag ställas krav på tillgång till surfplattor i samtliga verksamheter. Verksamheten ska systematiskt utveckla användandet av teknik för att förstärka de kulturella upplevelserna.

Idemagasinet och kulturarbetarna bör ges ett förtydligt uppdrag att stödja verksamheterna vid användandet av tekniska lösningar.

Ekonomiska konsekvenser

Förändrade krav i kommande upphandlingar kring användandet av och tillgången till surfplattor inom äldreomsorgen bedöms inte påverka äldrenämndens kostnader för verksamheterna.

Jämställdhet

Användandet av surfplattor ger ökade möjligheter att individuellt anpassa innehållet i aktiviteter och kulturella upplevelser. Detta bidrar till jämställdhet mellan män och kvinnor.

Samråd

Samråd har skett med kultur- och fritidsförvaltningen som inte har något att erinra mot förslaget.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Ej påkallat.

Kommunledningsförvaltningen

Omsorgskontoret

Paul Håkansson

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen